

REKOMENDACJE DO PLANÓW I PROGRAMÓW NAUCZANIA

dla zawodu: **TECHNIK ELEKTROENERGETYK TRANSPORTU SZYNOWEGO**

311302

w branży: **elektryczno-elektroniczna i energetyczna**

Warszawa 2018

Przedstawiam rekomendacje do planów i programów nauczania opracowane na podstawie przeprowadzonej analizy zapisów zmodyfikowanych podstaw programowych kształcenia w zawodach dla zawodu **technik elektroenergetyk transportu szynowego 311302** oraz w oparciu o własne doświadczenia zawodowe i znajomość branży zawodowej.

I. Rekomendacje do programów nauczania

1. Nazwa i symbol cyfrowy zawodu

Technik elektroenergetyk transportu szynowego 311302

2. Nazwa i symbol kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie

EEE.27. Montaż i eksploatacja sieci zasilających oraz trakcji elektrycznej /EE.27 Montaż i eksploatacja sieci zasilających oraz trakcji elektrycznej

EEE.28. Montaż i eksploatacja środków transportu szynowego/ EE.28 Montaż i eksploatacja środków transportu szynowego

3. Typ szkoły, w której odbywa się kształcenie w zawodzie

Technikum

4. Zalecany typ programu

Autorzy rekomendują modułowy program nauczania. Kształcenie modułowe polega na organizowaniu procesu uczenia się poprzez wykonywanie zadań zawodowych. Jego istotną cechą jest zintegrowanie kształcenia teoretycznego i praktycznego. Łatwo je modernizować i rozbudowywać, w zależności od zmieniającej się technologii i sytuacji na rynku pracy.

W kształceniu modułowym zajęcia powinny odbywać się w grupach nie większych niż 12 – 15 osobowe. Rekomenduje się umieszczenie zapisu o konieczności kształcenia w podziale na grupy w programie nauczania.

5. Zalecany rodzaj programu ze względu na układ treści

Autorzy rekomendują liniowy program nauczania.

Zawod obejmuje szeroki zakres nauczania, w trakcie nauki przerabiany materiał teoretyczny będzie wykorzystywany w czasie zajęć praktycznych co pozwoli na utrwalenie wiedzy.

6. Propozycje podziału na moduły oraz odpowiednio jednostki modułowe i treści kształcenia

Program modułowy

Moduły	Liczba godzin	Nazwy jednostek modułowych	Treści nauczania
M1. Wykonywanie prac elektroenergetyka	240	M1.J1. Posługiwanie się pojęciami z dziedziny elektrotechniki	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia z zakresu elektrotechniki • zjawiska związane z prądem stałym, • zjawiska związane z prądem przemiennym, • jednostki wielkości elektrycznych, • jednostki miary, • elementy elektroniczne, • cyfrowe układy elektroniczne, • materiały wykorzystywane w elektrotechnice,
		M1.J2 Obliczanie i pomiary obwodów prądu stałego	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczanie wielkości elektrycznych prądu stałego, • obwody prądu stałego, • obwody nierozgałęzione i rozgałęzione prądu stałego, • metody pomiarów prądu stałego, • przyrządy do pomiarów prądu stałego, • oprogramowanie wspomagające obliczanie i pomiary prądu stałego.
		M1.J3 Obliczanie i pomiary obwodów prądu przemiennego	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczanie wielkości elektrycznych prądu przemiennego, • obwody prądu przemiennego, • metody pomiarów prądu przemiennego, • przyrządy do pomiarów prądu przemiennego, • oprogramowanie wspomagające obliczanie i pomiary prądu stałego.
		M1.J4 Posługiwanie się dokumentacją techniczną w transporcie szynowym	<ul style="list-style-type: none"> • rysunek techniczny, • symbole graficzne w elektrotechnice i elektronice, • schematy ideowe w elektrotechnice i elektronice, • posługiwanie się dokumentacją techniczną, • oprogramowanie wspomagające tworzenie dokumentacji technicznej,
		M1.J5 Posługiwanie się przepisami prawa dotyczącego transportu szynowego	<ul style="list-style-type: none"> • przepisy prawa dotyczące technika elektroenergetyka transportu szynowego, • przepisy prawa dotyczące prowadzenia ruchu szynowego, • normy dotyczące transportu szynowego,

			<ul style="list-style-type: none"> instrukcje utrzymania w transporcie szynowym, zasady funkcjonowania transportu szynowego
		M1.J5 Stosowanie zasad obowiązujących w transporcie szynowym	<ul style="list-style-type: none"> drogi kolejowe, sygnalizatory i wskaźniki stosowane na kolei, przejazdy kolejowo-drogowe w transporcie szynowym, sygnalizacja alarmowa w transporcie kolejowym, instrukcje kolejowe,
		M1.J6 Prowadzenie akcji ratowniczych i prowadzenie przewozów niebezpiecznych oraz nadzwyczajnych	<ul style="list-style-type: none"> wypadki i incydenty w transporcie szynowym, transport towarów niebezpiecznych i nadzwyczajnych, akcje ratownicze,
		M1.J7. Stosowanie urządzeń łączności kolejowej	<ul style="list-style-type: none"> urządzenia łączności w transporcie szynowym, obsługa urządzeń łączności w transporcie szynowym
M2. Montowanie i eksploataowanie sieci zasilających trakcję elektryczną	240	M2.J1. Utrzymanie w sprawności technicznej sieci zasilających	<ul style="list-style-type: none"> obróbka ręczna, kable i przewody elektroenergetyczne, osprzęt elektroenergetyczny w sieciach zasilających, budowa i rodzaje sieci zasilających, linie napowietrzne, linie kablowe, złącza, mufy, uchwyty do łączenia przewodów i kabli, metody montażu kabli, przewodów i osprzętu elektroinstalacyjnego, podstację trakcyjnie i kabiny sekcyjne, urządzenia rozdzielcze i zabezpieczające, typy i rodzaje transformatorów, uziemiaenia ochronne, funkcjonalne, odgromowe, ochrona przeciwporażeniowa, urządzenia przeciwprzepięciowe i odgromowe, ogłędziny i przeglądy sieci zasilających, pomiary eksploatacyjne, instrukcje obsługi, harmonogramy przeglądów i dokumentacje techniczno-ruchowe urządzeń,
		M2.J2. Montaż sieci zasilających	<ul style="list-style-type: none"> montaż sieci zasilających, montaż zabezpieczeń zwarciovych, przeciążeniowych, przeciwprzepięciowych, urządzeń rozdzielczych,

			<ul style="list-style-type: none"> • montaż aparatury sterowniczej, • naprawy urządzeń sieci zasilającej, • pomiary po montażowe, odbiorcze, po naprawie, • dokumentacja eksploatacyjna,
M3. Montowanie i utrzymanie sieci trakcyjnych	270	M3.J1. Utrzymanie w sprawności technicznej traktacji elektrycznej	<ul style="list-style-type: none"> • trakcja kolejowa, • trakcja tramwajowa, • trakcja w metrze, • trakcja trolejbusowa, • sieć jezdna i sieć powrotna, • elektryczne ogrzewanie rozjazdów, • zespoły prostownikowe, • urządzenia trakcyjne, • obliczenia trakcyjne, • instrukcje obsługi, harmonogramy przeglądów i dokumentacje techniczno-ruchowe urządzeń,
		M3.J1. Montaż traktacji elektrycznej	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia praktyczne z zakresu traktacji elektrycznej, • montaż traktacji kolejowej, • kotwienie sieci trakcyjnej, • montaż aparatury w sieciach trakcyjnych • montaż zabezpieczeń w sieciach trakcyjnych, • pomiary po montażowe i odbiorcze, • system elektrycznego ogrzewania rozjazdów,
M4. Montowanie i utrzymanie środków transportu szynowego	270	M4.J1. Eksploataowanie środków transportu szynowego	<ul style="list-style-type: none"> • środki transportu szynowego, • elementy podwozia pojazdów szynowych, • elementy nadwozia pojazdów szynowych, • urządzenia oświetlenia, ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji w taborze szynowym, • spalinowe pojazdy szynowe, • aparaty i maszyny elektryczne w pojazdach szynowych, • automatyka sterownicza na pojazdach szynowych, • instalacje pomocnicze w pojazdach szynowych • dokumentacja techniczna- ruchowa środków transportu szynowego, • naprawy i usuwanie usterek elementów podwozia i nadwozia, • przeglądy i oględziny środków transportu szynowego • instrukcje obsługi, • pomiary i próby eksploatacyjne

		M4.J1 Montaż środków transportu szynowego	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia praktyczne z zakresu montażu środków transportu szynowego, • montaż silnika trakcyjnego, • montaż maszyn i aparatów stosowanych w taborze, • montaż układów i urządzeń pneumatycznych, • montaż zabezpieczeń nadprądowych, zwarciovych, przeciwprzepięciowych, • montaż aparatury sterowniczej, • próby, pomiary, sprawdzenia instalacji i urządzeń w środkach transportu szynowego,
M5. Stosowanie przepisów BHP, ochrony środowiska i przepisów pożarowych w transporcie szynowym	30	M5.J1. Stosowanie przepisów prawa i obowiązków pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,	<ul style="list-style-type: none"> • środki ochrony indywidualnej, • organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, higieny pracy i bhp, • prace przy napięciu i w pobliżu napięcia, • zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, • sprzęt bhp przy pracach w sieciach zasilających, • uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce, • czynniki szkodliwe w środowisku pracy, • przepisy przeciwpożarowe w transporcie szynowym
		M5.J1. Udzielanie pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> • pierwsza pomoc, • pierwsza pomoc przy porażeniu prądem elektrycznym, • ratowanie poszkodowanych przy wypadkach kolejowych,
M6. Posługiwanie się językiem obcy ukierunkowanym zawodowo	60	M6.J1. Korzystanie z języka obcego	<ul style="list-style-type: none"> • język obcy techniczny w transporcie szynowym, • obcojęzyczna literatura branżowa, • obcojęzyczna dokumentacja techniczno-ruchowa, • obcojęzyczne normy i przepisy w transporcie szynowym,

M7. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej	30	M7.J1. Organizowanie prowadzenia działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarka rynkowa, • podmioty gospodarki rynkowej, • mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwa, • przepisy dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, • dokumentacja niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej, • formy opodatkowania działalności gospodarczej, • wymagania dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w obszarze transportu szynowego, • umowy, umowy zlecenia, umowy o dzieło, • składniki kosztów i przychodów w działalności gospodarczej, • zasady normalizacji, • biznesplan, • analiza SWOT,
M8. Praktyki zawodowe w branży transportu szynowego	140	M8.J1. Praktyki zawodowe w branży transportu szynowego	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie zadań zawodowych w przedsiębiorstwach związanych z transportem szynowym

7. Ogólna charakterystyka celów kształcenia/kluczowe umiejętności absolwenta

Absolwent technikum w zawodzie technik elektroenergetyk transportu szynowego zdobył umiejętności: posługiwania się dokumentacją techniczną w zakresie wykonywanych zadań zawodowych, prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej środków taboru szynowego i trakcji elektrycznej, montowania sieci zasilającej na stacjach i liniach oraz rozdzielnicach elektroenergetycznych, montowania sieci trakcyjnej, utrzymania sieci zasilających i sieci trakcyjnych, utrzymania urządzeń sieci zasilających i sieci trakcyjnych, instalowania i sprawdzania urządzeń ochrony przeciwporażeniowej, wykonywania pomiarów i regulacji urządzeń zasilania i sieci trakcyjnej, sprawdzenia i oceny stanu technicznego oraz kwalifikowania do remontu pojazdy szynowe, zespołów urządzeń i maszyn elektrycznych taboru szynowego, organizowania i nadzorowania przeglądów, postępowania w czasie awarii, obsługiwanie urządzeń łączności przewodowej i bezprzewodowej, posługiwania się sygnalizacją obowiązującą w transporcie szynowym, stosowania i przestrzegania

przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska podczas wykonywania zadań zawodowych, udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy.

8. Rekomendowane procedury osiągnięcia szczegółowych celów kształcenia

Rekomenduje się poza systemem szkolnym uczestnictwo:

- w wycieczkach technicznych w przedsiębiorstwach w które są zgodne z profilem nauczania i w których uczniowie poznają specyfikę pracy dla uczonego zawodu (raz w roku), np.:
  - producenci taboru szynowego,
  - producenci komponentów i urządzeń dla taboru szynowego,
  - zajezdnie techniczno-postojowe kolejowe i metra,
  - zajezdnie tramwajowe,
  - spółki i przedsiębiorstwa transportowe,
- w targach branżowych z dziedziny elektrotechniki, kolejowych, automatyki (raz na dwa lata), np.:
  - Międzynarodowe Targi Kolejowe TRAKO w Gdańsku,
  - Międzynarodowe Targi Sprzętu Elektrycznego i Systemów Zabezpieczeń w Warszawie ,
  - Międzynarodowe Energetyczne Targi Bielskie ENERGETAB w Bielsku Białej,
- w wycieczkach technicznych do instytutów, laboratoriów badawczych, takich jak np.:
  - Instytut Pojazdów Szynowych Tabor w Poznaniu,
  - Instytut Elektrotechniki w Warszawie,
  - Instytut Pojazdów Szynowych Politechniki Krakowskiej.

9. Rekomendacje dotyczące realizacji praktycznej nauki zawodu: zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

Praktyki zawodowe powinny odbywać się w przedsiębiorstwach takich jak:

- Prowadzących działalność z zakresu budowy i/lub modernizacji linii kolejowych, tramwajowe i metra,

- świadczących usługi utrzymania sieci trakcyjnej dla branży przewozowej i transportowej,
- realizujących przewozy transportowe i przewozy osób w brygadach utrzymania sieci i podstacji trakcyjnych,
- prowadzących działania z zakresu budowy pojazdów i podzespołów trakcyjnych,
- zakładach naprawczych taboru kolejowego,
- biurach projektowych.

Podczas praktyki zawodowej uczeń powinien mieć możliwość praktycznego zdobycia umiejętności poznanych teoretycznie w toku nauki oraz umiejętności których nie może nauczyć w swoich zasobach szkoła. Praktyki zawodowe powinny uzupełniać wiedzę i umiejętności zdobyte w szkole. Szkolenie takie powinno być prowadzone z użyciem fantomów oraz defibrylatora, tak aby każdy uczestnik szkolenia przeprowadził resuscytację i udzielił pierwszej pomocy.

Rekomenduje się aby zajęcia z udzielania pierwszej pomocy odbywały się z udziałem ratowników medycznych, którzy czynnie pracują w ratownictwie medycznym i którzy mają co najmniej dziesięcioletnie doświadczenie zawodowe.

10. Pozostałe rekomendacje/uwagi dotyczące programu nauczania

Rekomenduje się aby organizacja pracy małych zespołów (OMZ) oraz kompetencje personalne i społeczne (KPS), były wykorzystywane podczas całego cyklu kształcenia. Rekomendacje zakładają utworzenie modułu BHP, jednakże zaleca się aby realizować BHP podczas wszystkich ćwiczeń praktycznych.

II. Rekomendacje do planu nauczania

1. Podział na przedmioty/moduły w kształceniu zawodowym wraz z określaniem liczby godzin.

Lp.	Moduł	Liczba godzin
-----	-------	---------------

1	M1. Wykonywanie prac elektroenergetyka	240
2	M2. Montowanie i eksploatawanie sieci zasilających trakcję elektryczną	240
3	M3. Montowanie i utrzymanie sieci trakcyjnych	270
4	M4. Montowanie i utrzymanie środków transportu szynowego	270
5	M5. Stosowanie przepisów BHP, ochrona środowiska i przepisów pożarowych w transporcie szynowym	30
6	M6. Posługiwanie się językiem obcym ukierunkowany zawodowo	60
7	M7. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej	30
8	M8. Praktyki zawodowe w branży transportu szynowego	140

2. Pozostałe rekomendacje/uwagi dotyczące planu nauczania

W związku z potrzebami rynku pracy wyrażanymi m.in. przez Ministerstwa oraz pracodawców aby dostosować program nauczania w zawodzie technik elektroenergetyk transportu szynowego 311302 w kierunku zawodu maszynista 831104 (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 2014r. w sprawie kwalifikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania) rekomenduje się utworzenie nowego zawodu ukierunkowanego do zdobycia licencji maszynisty i świadectwo maszynisty pod nazwą **technik maszynista transportu szynowego**.